

Rovesnícka mediácia na druhom stupni sa opäť rozbieha

V detských a tínedžerských kolektívoch sa veľmi často stáva, že deti sa navzájom osočujú, ohovárajú, vyvolávajú slovné hádky, vyrušujú spolužiakov, žiarlia na ich úspechy, dokonca sa vyhrážajú a šikanujú. Spomínané problémy riešia nielen verbálne, ale aj fyzickou agresiou v podobe bitiek a „vyrovnávania si účtov.“ Tradične sa to rieši prizvaním autority v podobe dospelého, v prostredí školy pedagóga, resp. pedagógov ako je triedny učiteľ, výchovný poradca, prípadne problém rieši vedenie školy na výchovnej komisii s rodičmi. Konflikty, hádky a iné problematické typy správania v triedach sa dajú riešiť aj inými cestami, ako len autoritatívne rozhodnúť mocou učiteľa. Sú situácie, kedy si to môžu žiaci vyriešiť sami. **Potrebuju na to však vyškolených rovesníckych mediátorov.** Tí pomáhajú spolužiakom riešiť ich vlastný problém z pozície tretej, neutrálnej strany. V školskom prostredí môže **rovesnícka /peer/ mediácia** výrazným spôsobom pomôcť pri znižovaní napätia a konfliktov medzi žiakmi a prispieť tak k ozdraveniu klímy v triede a celkovo v škole. Jej podstata spočíva v tom, že žiaci sú zapájaní do spoločného dialógu o vzájomných vzťahoch, komunikácii, konfliktoch a spôsoboch ich riešenia. Peer mediácia sa ukazuje byť vhodnou cestou **prevencie sociálno-patologických javov** a šetrí čas a energiu pedagogických a odborných zamestnancov. Skúsenosti potvrdili, že **sa dá efektívne využívať vo vyšších ročníkoch základnej školy.**

Školská, rovesnícka mediácia (peer mediácia) je mediáciou, kde tretou stranou je rovesník, resp. rovesníci, ktorí pomáhajú svojim spolužiakom riešiť ich vlastný problém z pozície tretej, neutrálnej strany. Mediácia na základnej škole by mala napomáhať riešeniu predovšetkým týchto typov konfliktov:

- **Slovné hádky a ohováranie**
- **Šikanovanie a verbálne obťažovanie**
- **Žiarlivosť**
- **Bitka alebo očakávaná bitka**

Prejavmi žiaka alebo žiakov, ktorí riešia konflikty z pozície sily sú útočné držanie tela, arogantný výraz, skrývanie pocitov, názorov, informácií, skákanie do reči, snaha o podriaďovanie si spolužiaka, intenzívny a prenikavý pohľad, nadvláda, krik, nadávky, obviňovanie a sarkazmus a odmietanie počúvania argumentov druhej strany. Takýto agresor často nemá dosť sebedomia a tento nedostatok kompenzuje agresivitou až aroganciou. Útok používa na svoju obranu. Správanie tohto žiaka je znevažujúce a pokorujúce. Konflikty rieši ponižujúco, nepriateľsky, panovačne a ohrozujúco.

Pred siedmimi rokmi naša škola v snahe eliminovať takéto nežiadúce prejavy správania medzi žiakmi vstúpila do projektu **rovesníckej mediácie**. Prvým krokom bolo zaškolenie celého pedagogického zboru a potom nasledoval postupný zácvik vybraných žiakov piateho až deviateho ročníka odborným lektorom. Po jeho absolvovaní sa začalo ich vlastné aktívne pôsobenie v triednych kolektívoch.

Pri výbere rovesníckych mediátorov sme primárne uprednostnili žiakov, ktorí prejavili o túto prácu záujem a mali dôveru spolužiakov. V niektorých prípadoch boli doporučení i triednym učiteľom. Pre budúcich mediátorov je dôležité mať zručnosti v piatich smeroch: **aktívne počúvanie, hľadanie a objavovanie kľúčových faktov, identifikácia problému, preformulovanie sporných viet, tlmenie emócií a usmerňovanie vzájomnej dohody**.

Naši mediátori, pôvodní aj novozvolení, sa po Covidom vynútenej dvojročnej prestávke tento školský rok opäť zúčastnili cyklu piatich školení pod odborným vedením lektorky pani Mgr. Dušany Bielezovej. Na spoločných seminároch sa prostredníctvom situačných hier, rolových cvičení, názorných videí a skupinových i individuálnych úloh učili riešiť najrozmanitejšie typy konfliktov. Učili sa spoznávať ako byť nestranní, akým spôsobom zasahovať pri dialógu a nenadržiavať žiadnej strane.

Teraz nám už len ostáva držať palce, aby sa im čo najúspešnejšie darilo naplňať neľahké poslanie mediátorov, ktoré ešte v nedávnej minulosti patrilo výlučne dospelým.